

Martin Luther's Metaphysics

Doctorand: Man Bogdan

Coordonator: Conf. Dr. Bobb Catalin

Martin Luther

Momentul filosofic Martin Luther a avut repercusiuni importante în istoria filosofiei dar nu imediat și nu evidente. Lipsa lor de vizibilitate se datorează lipsei de continuitate și caracterului tonatic al inițiatorului. Totuși unicitatea și efectele în gândirea filosofică ne obligă să ne aplecăm la o privire critică asupra evenimentului

Luther face distincția între Teologia Gloriei și Teologia Crucii:

“19. Acea persoană nu merită să fie numită un teolog dacă privește lucrurile invizibile ale lui Dumnezeu ca și cum ar fi clar perceptibile în acele lucruri care s-au întâmplat de fapt [Rom. 1.20].

20. Merită să fie numit teolog însă, cel care cuprinde vizibilul și lucrurile manifestate ale lui Dumnezeu văzute prin suferință și prin Cruce.

21. Un teolog al gloriei numește răul bine și binele rău. Un teolog al crucii cheamă lucrurile cum sunt de fapt. [1]”

- Dumnezeu este ascuns sub imaginea Lui opusă. Dumnezeul-ascuns se descoperă în slăbiciune, nebunie, ineficiență, iar singura care deține accesul la El este credința [3]
- Maniera în care Luther îl descrie pe Dumnezeu este opusă de filosofia Evului Mediu. Dumnezeul lui Luther nu este Ființa Supremă (ens entium) sau Bunătatea Supremă (summum bonum) cu toate atributele pozitive la infinit: putere, virtute, justiție, bunătate, viață etc. Logosul creștin, conform lui Luther, rezultă din umilință, suferință, din moarte.

- Potrivit lui Soren Kierkegaard, acest lucru era necesar pentru a înțelege pe deplin Teologia Crucii a lui Luther, care, deoarece sfidează înțelegerea rațională, face ca angajamentul religios să fie o chestiune de credință personală și risc existențial, așa cum este exemplificat de narațiunea lui Avraam conform căreia atât Luther, cât și el. referință deși în maniera sa unică [4]

- Un al doilea loc în care găsim conceptul Deus Absconditus este polemica dintre Desiderius Erasmus din Rotterdam și Luther. Erasmus scrie “De libero arbitrio diatribe sive collatio ” (1524) îngrijorat de doctrina predestinării pe care Luther o promova. Teologul german răspunde la Diatribe prin lucrarea “De Servo Arbitrio ”(1525), locul în care al doilea sens al lui Deus Absconditus este situat.

Erasmus consideră problema liberului arbitru distrugătoare a păcii comunității de credincioși, creatoare de confuzii și neconstructivă în ceea ce privește virtutea credinciosului [6]. O altă obiecție este descrierea întunecată a lui Dumnezeu care rezultă din poziția lui Luther, un Dumnezeu reprezintă Bunătatea Supremă dar în același timp cauza ultima a răului [6].

- “Sofiștii au lucrat ani de zile la acest punct, dar în cele din urmă au fost înfrânți și forțați să admită că totul se întâmplă în mod necesar, deși prin necesitatea consecințelor (cum se spune) și nu prin necesitatea consecventului [consequentis]. Au ocolit astfel violența acestei întrebări [violentiam istius quaestionis], sau într-adevăr s-ar putea spune mai degrabă că s-au amăgit singuri. Pentru cum fără sens, nu voi avea nicio dificultate să arăt. Ce ei numesc necesitatea consecinței [consequentiae] înseamnă în linii mari aceasta: Dacă Dumnezeu vrea ceva, este necesar ca acel lucru să se întâmple, dar nu este necesar ca lucrul care se întâmplă să existe, căci numai Dumnezeu există în mod necesar și este posibil pentru orice altceva să nu existe dacă așa vrea Dumnezeu.
- Așa că ei spun că o acțiune a lui Dumnezeu este necesară dacă dorește, dar că lucrul făcut nu este în sine necesar. Dar ce realizează ei cu acest joc de cuvinte? Aceasta, desigur, că lucrul făcut nu este necesar, în sensul că nu are o existență necesară. [7] ”

- Luther scrie „Dumnezeu nu prevede în mod contingent, ci El prevede, intentionează și face toate lucrurile conform propriei Sale voințe imuabile, eterne și infailibile [7]”. Cu alte cuvinte, lucrurile contingente nu sunt prevăzute și create de Dumnezeu. Liberul arbitru, rezultatul contingentului, al posibilului, nu există. Atunci ce este?
- „Oricât ni s-ar părea că se face în mod muabil și contingent, este în realitate făcut în mod necesar și imuabil în respectarea voinței lui Dumnezeu. [7] ” Cunoștința noastră a lucrurilor contingente și schimbătoare este doar o aparență a lucrurilor care sunt de fapt necesare.

- Diferența aceasta va fi motivul central al filosofiei lui Imanuel Kant. Idealismul Transcedental [11] pe care Kant îl expune în Critica Rațiunii Pure este efectul ideilor lui Luther.
- “Prin idealismul transcendent al tuturor fenomenelor eu înțeleg însă doctrina potrivit căreia considerăm toate fenomenele ca simple reprezentări și nu ca lucruri în sine și după care timpul și spațiul nu sunt decât forme sensibile ale intuiției noastre [12].”

- Demersul lui Luther a construit unele din premisele gândirii moderne. Individualismul modern va rezulta din confruntarea raționalismului scolastic a teologului german. Datorită accentului pus de Teologia Crucii pe suferință și umanitate, omul primește o nouă valoare în univers. Disocierea dintre lucru-în-sine și lucru-cum-îl-percep-eu va influența filosofia modernă, Kant și Hegel, dar și cea contemporană, Heidegger, John Caputo și alții.